

Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez

1

KÚRIAI TELJES ÜLÉSEK
ÁVH-S KIHALLGATÁSOK
„PÁRT”-Ítéletek
REHABILITÁCIÓK
AZ '56-OS MEGTORLÁS IRATAI

KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1992

51.

Budapest, 1950. július 12.

A NET 1950: 26. sz. törvényerejű rendelete az ország területének elhagyására vonatkozó büntetőrendelkezések kiegészítéséről¹

HONVÉDELMI MINISZTER

01897/Min. Ir. — 1950. sz.

SZIGORÚAN TITKOS!

Tárgy: A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének kihirdetése.⁽²⁾

698
... nyt. szám.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 26. számú törvényerejű rendeletét az alábbiakban szószerint közzöm:

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 26. számú törvényerejű rendelete

az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről.

1. §.

(1) A Katonai büntetőbíráskodás alá tarozó az a személy (a Néphadsereg, az Allamvédelmi Hatóság, az Államrendőrség tagja, letartóztatói intézeti alkalmazott), aki külföldre szökik, vagy a szökést megkíséri, életfogytig tartó börtönnel büntetendő.

(2) Ugyanígy büntetendő az a polgári személy is, aki repülőgépet vagy bármilyen más légi járművet engedély nélkül szándékasan külföldre vezet, vagy azon, a járómű személyzetének tagja-ként engedély nélkül szándékasan külföldre távozik vagy e cselekmények bármelyikét megkíséri.

(3) Ha az (1) és (2) bekezdésben meghatározott büntetett csoportosan vagy felfegyverkezve követik el, a büntetés halál.

2. §.

Aki az 1. §-ban meghatározott bűntett elkövetéséhez szükséges vagy azt könnyítő előfeltételeket biztosítja, az ahhoz szükséges eszközöket vagy kellékeket megszerzi, illetőleg a bűntett véghez-vitelre alkalmassá teszi, az elkövetésre mást felhív, az elkövetésre ajánlkozik, erre felhívás folytán vállalkozik, a közös elkövetésre nézve megállapodik, vagy a bűntett véghezvitelét előkészítő bármilyen más cselekményt hajt végre, tiz évig terjedhető börtönnel büntetendő.

3. §.

(1) Az 1. §-ban meghatározott bűntett tetteinek vele egy háztartásban élő, vagy általa eltartott felnőttkorú hozzájárulásától (1950. II. tv. 29. §) öt évig terjedhető börtönnel, ha pedig a hozzájárulás a bűntett elkövetéséről megelőzően tudott és arról a hatóságnak haladéktalanul jelentést nem tett, tiz évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

(2) Nem büntethető az a hozzájáruló, akit a bűntett elkövetése elmaradt.

4. §.

(1) Az 1–3. §-ok esetében a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlatának a felsürgesztését ki kell mondani.

(2) Az 1. és 2. §. esetében úgyszintén a 3. §. (1) bekezdésének második tétele esetében az elkövető egész vagyonának elköbázását minden esetben el kell rendelni; a 3. §. (1) bekezdésének első tétele esetében pedig az eset körülményeihez képest teljes vagy részleges vagyonelköbázást lehet kimondani.

(3) Az elköbázást akkor is el lehet rendelni, ha a bűnvádi eljárást a terhelt halála, távollété vagy más ok miatt megindítani vagy folytatni nem lehet. Az eljáráusra a katonai büntetőbíráskodás körében is a bűnvádi eljárásról szóló 1896:XXXIII. tv. (Bp.) 477. §-át kell alkalmazni.

5. §.

E törvényerejű rendeletben meghatározott büntettek miatt az eljárás minden a katonai, minden a polgári személyek tekintetében a budapesti katonai törvényszék kizárolagos hatáskörébe és illetékessége alá tarozik.⁽³⁾

Budapest, 1950. évi július 12-én.

Rónai Sándor s. k.⁽⁴⁾

a Népköztársaság Elnöki Tanácsának
Elnöke.

Szabó Piroska s. k.⁽⁵⁾
a Népköztársaság Elnöki Tanácsának
titkára.

Utasítom, hogy a rendeletben foglaltakat alakulata előtt hirdesse ki és tegye iskolázás tárgyává úgy, hogy arról alakulata minden tagja tudomással bírjon.

A kihirdetés alkalmával hívja fel a figyelmet a kötelező katonai titoklartásra.

A kihirdelés teljesművű megtörténtét a rendelettel ellátott összes ala-ok f. évi augusztus hó 20-ig bezárólag a Honvédelmi Miniszter Irodája útján „Gy” jelzéssel közvetlenül jelentsék.

Kapják: HVK., Fcfségek, Fe. Pl-k, csapattestek ö. zlj-ig bezárólag, iskolák, intézetek, pságok. Budapest, 1950. évi július 20-án.

NÓGRÁDI SÁNDOR altábornagy s. k.
Honvédelmi Miniszterhelyettes.

Eredeti, kétoldalas, géppel írott tisztázat — Lf. B. Büntető TÜK — 01897/Min. Ir. — 1950. HM.

1. A dokumentum 1989 tavaszán — másolatban — került a Legfelsőbb Bíróságra az Igazságügyi Miniszteriumból (közelebbi hely megjelölése nélkül).
2. A Magyar Közlönyben 1950. július 30-án (vasárnap) — az 1950. évi 128–129. számban — között 1950:26. sz. törvényerejű rendelet „A Magyar Nemzeti Bankról” szólt!
3. A rendelkezésre álló adatok alapján a rendelet következetében 1950–1953 között — dr. Mezei László, legfőbb ügyészszégi ügyész kutatásai szerint — 574 főt ítéleztek el.

A magyar szlovák jogi hatalom busai On 1950.
nrk. Perry Bone 682-261

4. Rónai Sándor (Miskolc, 1892. október 6. – Budapest, 1965. szeptember 28.) kőműves, SZDP-vezető; különböző miniszteriumokat vezetett. Az Elnöki Tanács elnöke 1950. május 8. és 1952. augusztus 14. között.
5. Szabó Piroska (Nemes Dezsóné) (Budapest, 1909. február 13.) munkás. 1945: MKP KV, 1946–1954 között MKP, majd MDP KEB tag, 1949–1953 között Elnöki Tanács tagja, 1950-től titkára.
6. L. a 46. sz. dokumentum 3. sz. jegyzetét!

52.

1950. július 24.

Az Igazságügyminisztérium tájékoztatója
a disszidálási ügyekben folytatandó
ítélkezési gyakorlatról

IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM
ÜGYKEZELÉSI CSOPORT
Budapest, V. Markó-u.16.
Tel: 313-386.

Szám: 00292/1950.

Tárgy: disszidálási ügyekben ítélezési gyakorlat.

TÁJÉKOZTATÁSUL MEGKÜLDVE.

Kiadva valamennyi felsőbiróság elnökének.

A Legfelsőbb Bíróság Másodelnökének,

Budapest.

A felügyelet gyakorlása során azt tapasztalom, hogy az ítélezés a tiltott határlépései ügyekben helytelen, károsan enyhe és nem felel meg a védet érdek rendkívüli fontosságának.

Aki ma hatósági engedély nélkül kísérli meg az ország területéről távozást, vagy erre irányuló cselekményhez nyújt segítséget, az közönséges hazaáruló, aki nemcsak azt deklarálja, hogy semmi sem köti szocializmust építő dolgozó népünkhoz, hanem tul ezen készen mutatkozik arra, hogy aktiv eszközévé váljék az elleniségek, imperialista erdekeknek, fasiszta kémszervezeteknek, melyeknek kártelvő munkája az illyesfajta elemekre is épül. Ezek a szervszeket a disszidálokat beszervezik hirszerző céljaikra és felhasználják mindenféle károkozó tevékenységre. Ez mindenki által, így az elkövető terheltek által is jól tudott. A tiltott határlépésekben tehát, különösen ma, az osztályharc nemzetközi méretekben kiéleződése időszakában, nyilt és egyértelműen ellenes, súlyos támadást kell felismerni rendink, szocialista fejlődésünk, határaink biztonsága, békénk ellen.

Ugylátszik biráink általában nem ismerik fel e vitathatatlan szempontokat. Mindencsetre erre kell következettetnem tapasztalataimból. Nem látják biráink, hogy ma, mikor az egész világon központi kérdés a béke megyédése az imperialisták háborús szervezkedése ellen, a magyar népi demokrácia buntetőbirásodásának kiméletlen szigort kell tanúsítania a béke minden ellenére és közöttük az engedélynélküli határlépek és cincostársaikkal szemben. minden ok meg van szakítani azzal a buntetéskiszabási gyakorlattal, mely a buntetési tétel alsó határat közelítgeti, vagy jobb esetben középarányos buntetés körül mozog. Általában a felső határt kell megközelíteni, indokolt esetben már pedig az esetek nagy százalékában ez indokolt / alkalmazni, épp az előbb mondottakra tekintettel.

Külön megemlítem, hogy teljesen helytelen az a liberalizmus is, amelyet a határt a baráti népi demokratikus országok irányában határlépek ügyében általános szabályként észleltem. Ezeknek jelentős része a baráti népi demokratikus országokon keresztül igyekszik ugyanoda, ahová a nyugati és déli irányba távozni szándékozók, az imperialista táborba. Néhányuk csempész, gazdasági kártevő, hivatalsszerűen bünöző személy. Ezek közül kérülnek ki az ugynevezett "átvezetők" is. Együtt az állítólag csak rokonlátogatók stb. ügyeiben is szakítani kell a prevenciára absolute alkalmatlan, valósággal biztató hatásungyakorlattal, mert a határonkön engedélynélküli határlépés megtagolása olyan mindenekfelett álló érdek, hogy ezzel szembeszegülés komoly megtorlást kíván.

Lényegében ugyanilyen értelemben már korábban is felhívta a miniszterium a figyelemet. Fóltaszem, hogy ez alakalommal a figyelemnek ezekre az ügyekre ráirányítása megfelelő eredménnyel fog járni.

Felkéröm alnök kartársat, hogy a vezetése alatt álló felsőbiróság érdekelten tanácsai és a felügyeletére bizott alsóbiróságok vezetői in kerestük az érdeklőt itálóbirók figyelmét - jelen intézkedésre utalás nélkül - fenti szempontokra nyomatékosan hívja fel és azok hatályosulását közvetlenül ellenőrizze.

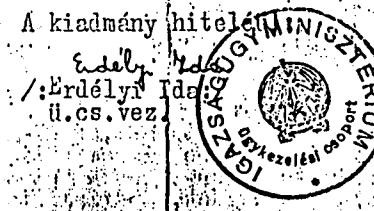
Elnök kartárstól augusztus, szeptember és október hónapokra vonatkozólag minden következő hónapjaig részletes és pontos kiutatást kérek, hogy a vezetése, illetve felügyelete alá rendelt bíróságokon az említett hónapban a körben minden határozatot hoztak. / bíróság, ügyszám, védő neve és személyi körülményei, várhatározat.

Budapest, 1950. évi július 24.-én.

A miniszter rendelletéből:

Dr. Sümjén Pál s.k. 3

főosztályvezető.

Stencilized copy, double-sided, printed with ink - Lf. B. TÜK 0020/1950.

1. Dr. Somogyi Ödön (Mezőkövesd, 1886. április 30. – Budapest, 1951.?) ügyvéd Budapesten. 1945. augusztus 28-tól 1950. december 31-ig kúriai tanácselnök, 1947. augusztus 30-tól 1950. december 31-ig másodelnök. Egyes források szerint öngyilkosságot követett el.
2. A Legfelsőbb Bíróság TÜK 1950. július 24-én iktatta, a másodelnök „szobillel” intézkedett 1950. augusztus 1-jén.
3. Dr. Sümjén Pál (1907) 1944-ig ügyvéd, 1945–1949 között NOT-bíró, majd 1953-ig az IM Bírósági Főosztály vezetője volt. Elbocsátották, jogügyi előadó lett, 1954. december végén legfelsőbb bírósági bírónak javasolták.

4./ A Bulatörvényszki Csoport kivételével valamennyi Csoportban a legmagasabb rendfokú rendelkezésük rádió adó és vezető állomásnak. @

Eredeti, huszonkilenc oldalas, géppel írott tisztázat – BM Áb. Op. Ny. V-150.342.00056-00084. oldalak. (Egyes szavakat a szerkesztő megerősített.)

1. Téves. Ekkor még BM ÁVH volt.
2. L. az 5. sz. dokumentum 12. sz. jegyzetét!
3. r.őrnagy = rendőr őrnagy.
4. Ua.
5. r.százados = rendőr százados.
6. r.szds. = rendőr százados.
7. Korabeli javítás.
8. L. a 3. sz. jegyzetét!
9. L. a 7. sz. jegyzetet!
10. Ua.
11. L. az 5. sz. jegyzetet!
12. Sic!
13. L. a 3. sz. jegyzetet!
14. Ua.
15. Helyesen: Románia.
16. Nem csatolták.
17. Ennek az összeállításnak a BM ÁVH, majd az ÁVH ún. ellenségüldöző politikájára gyakorolt hatására I. Törvénytelen szocializmus. A Tényfeltáró Bizottság jelentése. Bp., 1991. Zrínyi Kiadó – Új Magyarország kiad. 65–66. oldalak, írták: dr. Zinner Tibor, dr. Szakács Sándor, dr. Habuda Miklós, dr. Svéd László, dr. Szomszéd Imre, Markó György és dr. Balogh Margit.

29. Budapest, 1950. január 18.

Az Igazságügyminisztérium utasítása
a tiltott határátlépési
cselekmények büntetésére

S Z I G O R U A N

B I Z A L M A S

Tárgy: A tiltott határátlépési cselekmények büntetése.

I-IV.

4. A győri Felsőbíróság Elnökének
2. a szegedi Felsőbíróság Elnökének
3. a pécsi Felsőbíróság Elnökének
4. a szombathelyi megyei bíróság Elnökének.

A tiltott határallépési bűncselekményekkel kapcsolatban folytatott enyhe gyakorlat megszüntetése érdekében, felkéröm Elnök Urat, hogy a felügyelete alá rendelt bírósgóknak ezekben az ügyekben az ítélező bíráit a következőkön - megfelelő módon - tájékoztatni sziveskedjék:

Az 1948. évi XLVIII. tc. 48. §-a@ törvénytelen módon azt a nagyfokú közveszélyt kívánja megszüntetni, amely az engedélynélküli határallépésből a Népköztársaságra hárul. Az ország területének illegális módon való elhagyása a tervgazdálkodás sikereit veszélyezteti, mert az 5 éves tervezőkötésnél az országban levő valamennyi emberi munkaerőt és ittelejű tököt vették alapul. Az engedélynélküli határallépés munkaerőnek és tökének az ország termeléséből való kivonását eredményezheti. Ebből következik, hogy a bűncselekmények elkövetői elleniségei a népi demokratikus államrendnek.

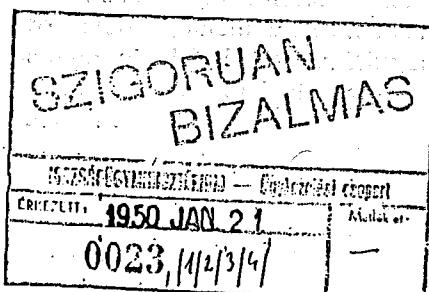
Az eddig szerzett tapasztalatok alapján azt kellett megállapítanom, hogy a tiltott határallépési cselekmények elkövetőivel szemben eddig alkalmazott büntetési mérték alkalmatlannak mutatkozik arra, hogy az említett rendkívüli érdeket hatásosan védje. Folkérem ezért Elnök Urat, hogy az érdekeltek ítélez bírák figyelmét, a fenti okokra hivatkozással, a bulyosabb büntetés szükségességére megfelelő formában felhívni sziveskedjék.

A szombathelyi megyei bíróság elnökének e rendeletemet közvetlenül küldtem meg.

Budapest, 1950. január hó 18. napján.

Lásd a kiadványt!

Molnár László
M. Sömjén Pál

Magyar Országos Levéltári
Jelenkorú Gyűjteménye

Eredeti, egyoldalas, géppel írott tiszázat - MOL JGY XIX - E - 1 - Z 0023/1950.

1. A felsőbírósági elnök Győrött Sztodolnik László, Szegeden Lakatos Imre, Péccsett Kocsis Mihály, míg Szombathelyen a megyei bíróság elnöke Serényi György volt.
2. 1948. év hatályos jogszabályai. Bp., 1949. Grill kiad. 94–100. oldalak. XLVIII. tc. A büntetőtörvények egyes fogyatékosságainak megszüntetéséről és pótlásáról. 48. § A tiltott útlevél használatra és tiltott határallépésre vonatkozó rendelkezések, 99. oldal.

Az 1990: XXVI. tv. az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélek semmisé nyilvánításáról 1. § (1) bekezdése szerint „Az 1945. január 1. és 1963. április 4. között az állam belső és külső biztonsága elleni bűncselekmények, a tervbűncselekmények, az árdrágító és közellátás elleni bűncselekmények, valamint a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények feljelentésének elmulasztása miatti elítélek semmisnek tekintendők”. A 2. § részletesen felsorolja, hogy mely törvények és rendeletek alapján történő elítélekre vonatkozik a semmisségi törvény. L. a későbbi dokumentumokban jelzetteket is!

3. Korabeli javítás.
4. „Lásd a kiadói utasítást!” E szerint: „I-IV. Csatornán nélkül. A győri felsőbíróság elnökének intézetnél a teljes szöveg, a többinél az utolsó bekezdés elmarad.”
5. K = Kiadható.
6. Dr. Molnár László és dr. Sömjén Pál aláírása.

azt a folytatásban megjelenő hosszúszövegben ismertetett módon, azonban a következőkben a legfontosabb részleteket elhagyva, csak a legfontosabbakat tükrözve foglalkozunk a témával. A következőkben először a műfajról, majd a könyv leírásáról, végül pedig a könyv tartalmáról fogunk beszélni.

23. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma*

10. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma*

65.

Budapest, 1950. június 20.

Minisztertanácsi előterjesztés az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítése tárgyában készült törvényerejű rendelet tervezete ügyében

Honvédelmi Miniszter,

0521/igü.-1950.szám,

Szígoruan titkos!

Tárgy: Minisztertanácsai előterjesztés
az ország területének elhagyására
sára vonatkozó buntetőrendelke-
zések kiegészítése tárgyában.
Készült törvényerejű rendelet
tervezet tárgyában. ①

Működési rendje: 1. számú működési rendje.

I.

Minisztertanácsi előterjesztés

az ország területének elhagyására vonatkozó buntető rendelkezések
kiegészítéséről készült törvényerejű rendelet tervezet tárgyában.

Arra kérem a t. Minisztertanácsot, hogy az alábbi törvényerejű rendelet tervezetét fogadja el és azt a tövából eljárás végett terjeszze fel a Népköztársaság Elnöki Tanácsához.

A buntetőtörvérek egyes fogyatékosságainak megszüntetéséről és pótfe-
sáról szóló 1948.XLVIII. tv. ②/III. Hn. ③/48. ④-a szerint öt évig terjedhe-
tó fogházval kell buntetni azt, aki a határt meg nem engedett módon át-
lepet.

Ha katonai személy hasgya el engedély nélkül az ország területét, egy-
magában ebből a körülmenyből következőtől lehet arra, hogy a katonai
szolgálati kötelezettsége alól magát végleg kivonni kívánta. Ez a cse-
lekény pedig megalosítja a katonai buntetőtörvénykönyvről szóló 1948.
LXII. tv. ⑤/Ktbk. ⑥/40. ⑦-ába utkózó szükségi buntetést, amely cselekményt
az időszett törvén 41. ⑧-ának ⑨/1. bekezdése három évig terjedhető bür-
tönnel, súlyos esetben pedig öt évig terjedhető börtönnel bunteti.

A mai nemzetközi helyzetben azonban a rendjaimra bizott fontos katonai
érdekek az időszett törvényes rendelkezésekkel kellő módon megoldalmazva
nincsének.

Ezért szükségesnek tartom olyan jogszabályalkotás kerdeményezést, a-
mely az említett érdekek megvédelmére kellő buntetőjogi biztosítást
nyújt.

A katonai buntetőbirákodás hatálya alá tartozó személyek külföldre
szökése különösen veszélyes a népi demokráciára, gyengíti a Néphadse-
reg fegyelmét és így bátrányosan érintheti a Népköztársaságunk kato-
nai erejét. Ezért a javaslat az 1. ⑩/1. bekezdésben meghatározott cse-
lekényt életfogytig tartó börtönnel rendeli buntetni.

Az említett okok indokolják azt, hogy életfogytig tartó börtönnel bün-
tettesek az a polgári személy is, aki repülőgépet vagy bármilyen más
lási járódmvet engedély nélkül szándékosan külföldre vezet vagy azon
a járómi személyzettel tagjelként engedély nélkül szándékosan külföldre
távozik, vagy a cselekmények bármelyikét megliséríli. Ilyen irányban
tartalmaz buntetőjogi rendelkezést a javaslat 1. ⑪/1. bekezdése.

Különösen veszélyes a cselekmény akkor, ha csapatosan vagy felfegy-
verkezés követtek el. Ezért indokolt az 1. ⑫/3. bekezdése esetben a
legsúlyosabb buntetés alkalmazása.

-2-

A 2. §-ban felsbortolt cselekményeket - ideirte az eredménytelen felhívást,
vagy a végezvítel előkészítését célzó bármilyen más cselekményt is -
buncselekménynek kell nyilvánítani, mert a tárradalmi veszélyesség e cse-
lekéményeknél már az előkészületben is jelentkezik.

A 3. § /1/ bekezdés első monda az 1. §-ban említett cselekmények megelő-
zése végett buntetéssel fenyegeti a tetteknek azt a hozzátarozóját, aki
a tettessel egy háztartásban él, vagy akit a tette eltarthat. Ez a rendel-
kenys alkalmaznak látszik arra, hogy a külföldre szükséges gondolatval fog-
lalkozhat a buncselekmény elkövetésétől visszatartsa.

Természetesen súlyosabban kell buntetni azt a hozzátarozót, aki - bár a
cselekményről tudott, - azt a hatóságnak haladéktalanul nem jelentette
/3. § /1/ bekezdés második mondatára.

Nem indokolt viszont a hozzátarozó megbüntetése, ha a buncselekmény el-
követése a hozzátarozó feljelentése következtében elmarad. Ilyen érte-
lemben rendelkezik a 3. § /2/ bekezdése.

A 4. § a buncselekmények jellegéhez és súlyoságához képest a megfelelő
mellék Büntetések alkalmazását rendeli, illetőleg teszi lehetővé.

A 4. § /3/ bekezdésben foglalt eljárási szabályok a katonai buntetőbirá-
kodás körében a vagyonekobzás lehetőségit biztosítják arra az esetre,
ha a bünvádi eljárás a tettek halálá, távolléte vagy pedig egyéb okból
nem volna megindítható vagy folytatható.

Az 5. § a törvényerejű rendeletben meghatározott buncselekmények tekinte-
tiben az eljárás a cselekmények jellegével fogva polgári személyekkel
szemben is a katonai buntetőbiráskodás feladatávi teszi és az együttes
gyors eljárási érdekkében a budapesti katonai törvényszék hatáskörébe és
illetékeségébe utalja.

1. A Minisztertanács 1950. június 30-án tartott ülésén elfogadta az előterjesztést. A határozat alapján szövegezték a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletét, melynek keltezése 1950. július 12. L. az Iratok 1. 51. sz. dokumentumát!
2. L. a 29. sz. dokumentum 2. sz. jegyzetét, 248–275. oldalakat!
3. III. Bn. = III. Büntető novella.
4. MT. 1948. évi törvénycikkek, Bp., 1949. Franklin-társulat kiad., 320–369. oldalak 1948: LXII. tc. a katonai büntető törvénykönyvről.
5. Ktbtk. = Katonai büntető törvénykönyv.
6. L. a 45. sz. dokumentum 3. sz. jegyzetét!
7. L. a 4. sz. dokumentum 3. sz. jegyzetét!
8. Ua.
9. Dr. Nyári Ferenc aláírása.
10. „Minisztertanács elf[ogadása] után érkezett.”
11. Az Igazságügyminisztérium e dokumentum, valamint az 1950. július 12-i keltezésű NET-rendelet alapján készítette el utasítását a büntető bíróságok részére az ún. disszidálási ügyekben követendő gyakorlathoz 1950. július 24-én. L. az Iratok 1. 52. sz. dokumentumát!
12. „Szigorúan bizalmas.”
13. „Zalán” aláírása.
14. „Szabó” aláírása.
15. „K”[iadható] olvashatatlan aláírás.
16. L. a 11. sz. jegyzetet!

66.

Budapest, 1950. július 20.

A Honvédelmi Minisztérium átirata
az igazságügyminiszterhez
a Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz. törvényerejű rendelete
tárgyában

HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM
MINISZTER HELYETTES

Molnár Bérik elvtársnak,
igazságügyminiszter

Budapest.

Mellékelve megküldöm a Népköztársaság Elnöki Tanácsának törvényerejű rendeletét.^① Kérlek, hogy hirdettesd ki ezt a rendeletet azok előtt a le-tartóztató intézeti alkalmazottak előtt,^② akik katonai buntető biráskodás alá tartoznak. A rendelet a hivatalos közlönyben egyelőre nem lesz közzétéve.^③

Budapest, 1950. VII/20.

1 db rendelet melléklet.

Elvtársi Üdvözlettel:

SZIGORUAN BIZALMAS	
LELÁBÓR-TÖMBÖLTÉRIUM - BUDAPESTI CSEPTEL	TM. díklet.
1950 JUL. 26.	3 lapp + minikülp
• 00296 •	
00278/1/1950.	

Nógrádi Sándor^④
Nógrádi altbgy.^⑤

L. Lányai
L. halí VII/20.^⑥

Eredeti, egyoldalas, géppel írott tisztázat – MOL JGY XIX – E – 1 – Z – 00278/1950.

1. L. az Iratok 1. 51. sz. dokumentumát!
2. Vö. a 67–68. sz. dokumentumokkal!
3. A Magyar Közlönyben 1950. július 30-án – az 1950. évi 128–129. számban – közzétették a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 26. sz. törvényerejű rendeletét, ez azonban „A Magyar Nemzeti Bankról” szólt.
4. Nógrádi Sándor aláírása.
5. altbgy. = altábornagy.
6. „L.[áttam] Sömjén [Pál és] L.[áttam] Szabó [Imre] VII/29.”

67.

Budapest, 1950. július 25.

Dr. Timár István IM főosztályvezető
átirata Pesty Jánoshoz,

az IM Büntetésvéghajtási Osztály vezetőjéhez
a Népköztársaság Elnöki Tanácsa

1950. évi 26. sz. törvényerejű rendelete
kihirdetése tárgyában

493
 Pest János osztályvezető elvtársnak
 Bűntésvégrajtású osztály

Melléklem a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950.
 évi 26. számú törvényerejű rendeletét. Tekintettel arra, hogy ez
 a rendelet a Hivatalos Lapban egyelőre közzé téve nem leasz, vi-
 szont alkalmazásra kerül, gondoskodni kell arról, hogy a rende-
 letben érintett személyek előtt annak kihirdetése megtörténjék.

④ A rendeletet a kihirdetés módjára vonatkozó bizalma-
 utasítással együtt a lehető legbizalmasabb módon /:posta mellőzé-
 sével:/ küldjük le az országos intézetekhez és a megyei bírósági
 fogházakhoz. A járásbirósági fogházaknál szolgálatot teljesítők
 előtt a megyei bírósági fogház parancsnoka hirdeti ki a rendelete-

⑤ A rendelet kihirdetésére össze kell hívni mindenkoruk
 a lí. alkalmazottakat, akik a szabánforgó intézetben teljesítenek
 szolgálatot és katonai bűntetőbiráskodás alá tartoznak.

Gondoskodni kell arról, hogy mindenkor előtt, akik
 betegség, szabadság, vagy egyéb ok miatt a kihirdetésnél nincsenek
 jelen, később a kihirdetés pótölönök megfogtörténjék. Ugyanigy gondos-
 kodni kell arról és ez mindenkor fontos, hogy mindenkor lí. alkal-
 mazott előtt, aki a jóváben a testületnél szolgálatba lép, a kihir-
 detés megfogtörténjék. Az operatív csoport és a területi előadók
 ezt vizsgálataik során ellenőrizzék.

A kihirdetés után az intézetek parancshokai maga-
 rázzák is meg az ej törvényerejű rendeletet. Külbönsen hívják fel
 a figyelmet az 1.3. l. és 3. bekezdésére és a 3.5-ra. Mutassanak
 rá az ej törvényerejű rendelet politikai jelentőségré; akire a
 népi demokrácia a dolgozó nép fegyveres védelmét bizzza és aki ez-
 nel a megtisztelő bízalommal visszaél a különödra akar szókní,
 aljas hazáraul, aki ellen a legsúlyosabb bűntetés kiszabása is
 indokolt.

Világításak meg a parancsnokok azt is, hogy a különö-
 re szökés, vagy annak kísérlete rendkívül súlyos következményeket
 jár a 3.5. értelmében a tettessel egy háztartásban élő, vagy általa
 eltartott felnőtt korú hozzájárulásra nézve. Az ilyen hozzá-
 tartozó 5 évig terjedhető börtönnel bűntetendő még akkor is, ha
 a tettessel egyáltalán nem is tudott. Ünmagában tehát az a
 tény, hogy a tettessel egy háztartásban élő hozzájárulás, magasút
 vonja ezt a súlyos bűntetést. De még ennél is súlyosabb a bűntetés - 10 évig terjedhető börtön - ha a hozzájárulás tudott a ter-
 zett szökésről amiket megtörténtek előtt és erről a hatóságok je-
 lentést nem tettek. A népi demokrácia a közérdeket mindenkorán
 fontosabbnak tartja, ennek minden egyéb érdeket alá kell rendelni.
 Ebben ezért bánnatlanul biztosít a rendelet az olyan hozzájárulásnak,
 aki a tervezett szökésről feljelentést tett és feljelen
 se folytán a bűncselekmény elkövetése elmaradt /: 3.5. 3. bekezd-

Vagy általa eltarthatott
 A kihirdetésnél a parancsnokok mondják meg, hogy a
 lí. alkalmazottak közöljék a velük egy háztartásban élő felnőtt-
 korú hozzájárulásikkal ezeket a rendelkezéseket, de ugyanakkor
 a közöljék azt is, hogy sem a lí. alkalmazottak, sem hozzájárulásnak
 a kihirdetett rendelkezéseket senki másnak továbbadni nem jogos-
 tak.

és ha ez mégis megtörténnek, ugy exért bűnvádi felelősséggel
 fogja őket terhelni.

A mellékelt rendeletet leírás után kértem vissza.
 ⑥ A bizalmas utasítást elájárás céljából kértem hozzá-
 bemutatni. Budapest, 1950. július hó 25.

Stm
 /Dr. Timár István/

Másolat, kétoldalas, géppel írott fogalmazvány, dr. Timár István tintával tett javításaival - MOL
 JGY XIX - E - 1 - Z 00278/1950.

1. Helyesen: Pesty. Vö. a 68. sz. dokumentum 12. sz. jegyzetével!
2. L. a 66. sz. dokumentumot!
3. L. a 68. sz. dokumentumot!
4. L. a 13. sz. dokumentum 9. sz. jegyzetét!
5. Dr. Timár István kézirása: „vagy általa eltartott”.
6. Ua.: „vagy általuk eltartott”.
7. L. a 68. sz. dokumentumot!
8. Dr. Timár [István] aláírása.

68.

Budapest, 1950. július 26.

Az Igazságügymenisztérium utasításának
tervezete a Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének
a büntetésvégrehajtási alkalmazottak előtti
kihirdetése tárgyában

Bizalmas

1. Valamennyi országos büntetőintézet Vezetőjének.
2. Valamennyi törvényszéki, megyei bírósági és bírósági fogház Vezetőjének.
3. A letartóztatásintézetű központi kiképző iskola Vezetőjének.

Tárgy: A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 26. számú törvényerejű rendeletének kihirdetése. (2)

Melléklet: I. drb. (2)

~~azok hirtelen cselekedetben nem lelkesítve lesznek teljesítésre a hirdetésre, amelyet a hirdetésre azoknak a hirdetésre, akik a vezetésé alatt a letartóztatásban teljesítenek szolgálatot és kai nai büntetőbiráskodás alá tartoznak.~~

Gondoskodni kell arról, hogy azok előtt, akik betegség, szabadság, vagy más ok miatt a kihirdetésné nincsenek jelen, a kihirdetés párbeszélgetés megtörténjék. Ugyancsak ki kell hirdetni a rendeletet nyomán szolgálatba lépéskor minden olyan új li. alkalmazott előtt, aki nem a Letartóztatásintézetű Központi Kiképző Iskolári került az intézethez.

Famely a Magyar Körönkben egyszer nem jelenik meg, az érdekeltek előtt való. (2)

A járásbírási fogházakban szolgálatot teljesítők előtt az illétékes megyei bírósági ill. törvényszéki fogház vezetője hirdeti ki a rendeletet, gondosan úgy, ve arra, hogy a kihirdetés mindenki előtt megtörténje. A kihirdetésről hivatalosan kevésbé jegyzéket készít ki mindenki és az azokkal, aik előtt a kihirdetés megtörtént, aláíratai.

Vezető Bajtárs a kihirdetés után nyomán magyrázza is meg az új törvényerejű rendeletet. Különösen hívja fel a figyelmet az 1. §/1. és /3/ bekezdésére és a 3. §-ra. Mutassák rá a rendelet politikai jelenségre, ami abban áll, hogy a legsúlyosabb büntetés ki szabása is indokolt azokkal az aljas hazáraulákkal szemben, akik visszaélnek azzal a megtisztelő bizalommal, hogy a népi demokrácia reájuk a dolgozó nép fegyveres védelmét bizta és külföldre akarnak szököni.

Világítás meg azt is, hogy a külföldre szökők vagy annak kísérlete rendkívül súlyos következményekkel jár a 3. §. értelmében a tettessel egy háztartásban élő vagy általa eltartott felnőttkorú hozzájárulásra néz. Az ilyen hozzájárulás öt évig terjedhető börtönnel büntendő még akkor is, ha a tettek szökéséről egyáltalán nem is tudott. Muixtan az a tény, hogy a hozzájárulás a tettessel egy háztartásban él vagy általa eltartott, maga után vonja ezt a súlyos büntést. De ennél is súlyosabb a büntetés - 10 évig terjedhető börtön - ha a hozzájárulás tudott a tervezett szökésről és annak megtörténte előtt a hatóságok jelentést nem tett. Ennek a rendelkezésnek indoka az, hogy a népi demokrácia a közériek minden fontosabbnak tartja és ennek minden egyéb érdeket alá kell rendelni. Szért biztosít bút tetlenséget a rendelet olyan hozzájárulásnak, aki a tervezett szökésről feljelentést tett és a feljelentés folytán a szökés elmaradt.

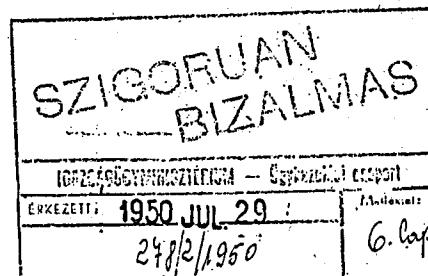
Vezető Bajtárs hirdesse ki, hogy a li. alkalmazottaknak kezéket a rendelkezéseket közöljék a velük egy háztartásban élő vagy általuk eltartott felnőttkorú hozzájárulással, de közöljék együtt a

hogy sem a li. alkalmazottak, sem hozzájárulásik nem jogosultak a kihirdetett rendelkezéseket bárki nek is továbbadni és amennyiben ez mégis megtörténik, őket ezért bűnövádi felelősséggel terhelik.

A letartóztatásintézetű Központi Kiképző Iskola vezetője a most folyó és a később meginduló tanfolyamok ujonchallgatói előtt hirdesse ki a törvényerejű rendeletet a fenti módon.

Budapest, 1950. július 26.

D. P. R. A. S. T. A. M. T. Y. B. (2)
K. O. T. I. M. A. L. (2)

1. Pesty János kézirása: „Bizalmas”.
2. L. a 66–67. sz. dokumentumokat!
3. Dr. Timár István kézirása: „amely a Magyar Közlönyben egyelőre nem jelenik meg, az érdekeltek előtt való”.
4. L. a 13. sz. dokumentum 9. sz. jegyzetét!
5. L. az 1. sz. jegyzetet! „A kihelyezett munkacsoportoknál szolgálatot teljesítők előtti kihirdetésről az az intézet (: fogház :) vezető gondoskodik, akinek a felügyelete alatt a munkacsoport áll.”
6. Korabeli javítás. Törölve három sor, „A kihirdetésről bizalmasan kezeltő jegyzőkönyvet kell felvenni és azt azokkal, akik előtt a kihirdetés megvolt, aláíratni.”
7. Ua.: „hívja”.
8. Ua.: „Mutasson”.
9. Ua.: „Világítsa”.
10. Korabeli törlés.
11. A tervezet készítőjének olvashatatlan aláírása.
12. „Íl[áttam] Pesty”.
13. „K[iadható] dr. Timár”.

69.

Budapest, 1953. október 15.

A legfőbb ügyész átirata
az MDP KV titkárához,
Farkas Mihályhoz
a Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz.
törvényerejű rendelete ügyében

100 / 53

LEGFÖBB ÜGYÉSZ

00207/1953. Legf. ü. szám.

Farkas Mihály Elvtársnak,
M.D.P. Központi Vezetősége titkára,
BUDAPEST.

Csatoltan megküldöm a Miniszter-
tanácshez szóló előterjesztésemet, amellyel
egyetért Nögrádi Sándor altábornagy elvtárs.⁽²⁾

Körrem Farkas Elvtársat, szivesked-
jék nyilatkozni arra vonatkozóan, hogy a Mi-
nisztertanácschoz való előterjesztés előtt
vagyuk-e ezt a Politikai Bizottság elé még-
egyszer, vagy sem.⁽³⁾

Az előterjesztésem eredeti példá-
nyát sziveskedjék észrevételeivel hozzám
visszaküldeni.⁽⁴⁾

Budapest, 1953. október 15.

Elvtársi üdvözlettel:

Excellens Kormánynak *

Magyar Országos Levéltár - XX-10-a 2.d. 00207/53 .383.

Eredeti, egyoldalas, géppel írott tisztázat – MOL JGY XX – 10 – a 00207/1953.

1. A Népköztársaság Elnöki Tanácsának az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendelet módosítását tartalmazta.
2. A Nögrádi Sándor által aláírt másolatot az ügyirathoz csatolták.
3. Farkas Mihály álláspontjáról a legföbb ügyész úgy szerzett tudomást, hogy az MDP KV Irodája 1953. október 17-én arra utasította, hogy október 19-re a javaslatból 17 példányt küldjön meg, tehát az előterjesztést újból megvitatja az MDP PB.
4. A visszaküldött előterjesztést az ügyirathoz csatolták.

70. Budapest, 1953. október 19.
A Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének
módosításáról szóló MDP KV PB
előterjesztés-tervezete

Előterjesztés-tervezet a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztéséről. A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet. A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

A módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1953. október 19-én hozta meg a módosításról szóló MDP KV PB előterjesztés-tervezetet.

00207

MINISZTRÁTIV OSZTÁLY

LEGFŐBB UGYÉSZ

00207/1953. Legf. ü.

Sz. sorban titkos!

Készült 17. példányban

Budapest, 1953. október 21-i

Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Politikai Bizottságához

a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Politikai Bizottságához
az ország területének elhagyására vonatkozó bűntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. tvr. módosításáról.

Egyetért: Nógrádi Sándor

Látta: Farkas Mihály

I.

Az ország területének elhagyására vonatkozó bűntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. tvr. 5 évig terjedhető börtönnel, hiatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével, továbbá részleges vagy teljes vagyonelkobzással rendeli bűntetni a külföldre szökést, vagy annak kísérletét elkövető katonai személy, vele egy húztartásban élő, vagy általa eltartott felnőttkori hozzátartozóját abban az esetben, ha a szükésről megelőzően tudomása nem is volt.

Ez a bűntető rendelkezés ellenkezik a szocialista bűntetőjogi elvekkel, mert bűntetőrendelkezés alá von olyan személyeket, akiket sem bűnös tevékenység, sem bűnös mulasztás nem terheli.

A szocialista törvényesség érvényesülése megköveteli ennek a hatályos bűntető rendelkezésnek hatályon kívül helyezését.

II.

A Politikai Bizottság utasítja a legfőbb Ugyészt, tegyen előterjesztést - a Minisztertanács után - az Elnöki Tanácschoz az ország területének elhagyására vonatkozó bűntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. tvr. módosításáról.

Az új tvr.-ben nem szabad bűntető szankció alá vonni a külföldre szökést vagy annak kísérletét elkövető katonai személy olyan hozzátartozóját, aki a szükésről megelőzően tudomással nem birt.

A legfőbb Ugyész tegyen könyelmi előterjesztést az Elnöki Tanácschoz arra, hogy a személyek végrenem hajtott bűntetésének elengedése iránt, akiket katonai hozzátartozóik szökése miatt itéltek el, de hozzátartozóik szükéséről nem tudtak.

Budapest, 1953. október 19.

Cs. a/r Magyar Országos Levéltár - XX-10-a Katalin

2 d. 00207/53

Eredeti, egyoldalas, géppel írott fogalmazvány, ismeretlen személy tintával tett javításaival –
MOL JGY XX – 10 – a 00207/1953.

1. A tintával tett javítások szerzője ismeretlen.
2. Korabeli javítás.
3. Ua. „Ezért javasoljuk, hogy a ... utasítsa”.
4. Ua. [Áthúzva:] „igazoltan”; „bizonyítottan”. Az MDP KV PB 1953. október 21-i ülésén a „bizonyítottan” szót kihúzták az előterjesztésből, amit e változtatással elfogadtak. (MOL MDP-MSZMP 276. f. 53/142. ő. e.)
5. Ua. „egyéni”.
6. Ua. „azon”.
7. „Czakó Kálmán”.
8. „Keleti Ferenc”.* A javítások, illetve az előterjesztés végső változatának készítője eredetileg „Erdei Ferenc” igazságügyminisztert kívánta odairni, amire az átírt „E” utal.

71.

Budapest, 1953. október 29.

Előterjesztés a Minisztertanácschoz
a Népköztársaság Elnöki Tanácsa

1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének
módosítására

LEGFÖRB ÜGYÉSZ

00207/1953. Lf.U.szám.

"Szigoruan titkos!"

Készült 45 példányban.

Tárgy: Az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26.sz. törv. nódositása.

ELŐTERJESZTÉS A MINISZTERTANÁCSHOZ. ③

Egyetért: Nógrádi Sándor elvtárs. ④

I.

Az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. törv. öt évig terjedhető börtönnel, hivatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével, továbbá részleges vagy teljes vagyonelkobzással rendeli büntetni a külföldre szökést vagy annak kísérletét elkövető katona személy vele egy háztartásban élő, vagy általa eltartott felnőttkorú hozzártatózóját abban az esetben, ha a szökésről megelőzően tudomása nem is volt.

Ez a büntető rendelkezés ellenkezik a szocialista büntetőjogi elvekkel, mert büntető rendelkezés alá von olyan személyeket, akiket sem bűnös tevékenység, sem bűnös mulasztás nem terhel.

A szocialista törvényesség érvényesülése megköveteli ennek a hatályos büntető rendelkezésnek hatályon kívül helyezését.

II.

Határozati javaslat.

1./ A Minisztertanács elfogadja - és az Elnöki Tanács elé terjeszti - az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. törv. nódositására előterjesztett törv. tervezetet az alábbi szövegezésben:

"A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának ..... számu törvényerejű rendelete az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendelet módosításáról.

1. §.

Az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. sz. törv. 3. §.-ának /1/ bekezdése hatályát veszti és helyébe a következő rendelkezés lép:

- 2 -

Az 1. §-ban meghatározott büntett elkövetőjének vele egy háztartásban élő, vagy általa eltartott felnőttkorú hozzártatóját, ha a büntett elkövetéséről megelőzően tudott és arról a hatóságnak haladéktalanul jelentést nem tett, tiz évig terjedhető börtönnel kell büntetni

címkézés

2. §.

A 4. §. /2/ bekezdése a következőképpen módosul: 1. és 2. §. eseteiben, ugyezintén a 3. §. /1/ bekezdésének esetében az elkövető egész, vagyonának elköbözését minden esetben el kell rendelni."

2./ A legföbb ügyész a fenti módosító törv. hatálybalépése után haladéktalanul tegyen csoportos egyéni kegyelmi előterjesztést az Elnöki Tanácshoz a korábbi büntető rendelkezés alapján elítélt személyek még végre nem hajtott büntetésének elengedése iránt.

3./ A fenti határozat közzétételre nem kerül.

Budapest, 1953. október hó 29. napján. ⑥

Czakó Kálmán s:k.
legföbb ügyész.

A határozatot kapják: Bata István* elvtárs,
Czakó Kálmán elvtárs,
Gerő Ernő elvtárs. ⑦*

Stencilzett másolat, kétoldalas, géppel írott tisztázat - MOL JGY XX - 10 - a 00207/1953.

1. Ismeretlen személy keltezése és láttamozása: „L[áttam] X. 31.”.
2. Az MDP KV PB 1953. október 21-i ülésén hozzájárult ahhoz, hogy a legföbb ügyész kezdeményezze a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének módosítását a Minisztertanácsnál. (L. a 70. sz. dokumentum 4. sz. jegyzetét!).
3. L. a 69. sz. dokumentum 4. sz. jegyzetét!
4. L. a 69. sz. dokumentum 2. sz. jegyzetét!
5. Stencilzési hiba.
6. Az MDP KV PB által elfogadott minisztertanácsi előterjesztés tervezetét a legföbb ügyész már 1953. október 14-én elkészítette. Ennek változatlan szöveget átdátumozta, s ennek alapján készült a végleges előterjesztés.
7. Uo. A tervezetben „a határozatot kapják” felsorolásban még a legföbb ügyész szerepelt az első helyen, a névsort abc szerint módosították.

Szigorúan titkos

Igazságügymintiszter.

Kispál Et.
XII. 8. Ercsi @
Czakó Kálmán elvtársnak
A legfőbb ügyészről mi lesz íme. Örökl
rendelkezésre kérdezésére

Az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló, 1950. évi u.n. 26.számú törvényerejű rendelet módosításával kapcsolatban a Minisztertanács arra kötelezettséget, hogy tegyünk javaslatot a módosított törvényerejű rendelet megjelöléséről, illetve a korábbi törvényerejű rendelet kérdésének rendezésére.^③

A kérdés megoldására két lehetőség van.

Egyik javaslatunk az lehet, hogy a Minisztertanács olyan törvényerejű rendelettervezetet terjesszen az Elnöki Tanács elő, amely az 1950. évi 26. számú törvényerejű rendeletet a most elfogadott módosítással együtt, egységes szövegben tartalmazza. Ebben az új, egységes törvényerejű rendeletben az 1950. évi 26. számú törvényerejű rendeletet helyezzük hatályon kívül. Az új törvényerejű rendelet tekintettel arra, hogy az év végén vagyunk, az idén közzéteendő utolsó törvényerejű rendelet számánál eggyel nagyobb számot kaphat.

A másik javaslatunk az lehet, hogy a módosított és átdolgozott új szöveget mint nyílt törvényerejű rendeletet tegye köze az Elnöki Tanács. A Minisztertanács titkárságán ez utóbbi álláspont alakult ki és ezt támogatja Apro^④ elvtárs is. Azt hiszem, mi a magunk részéről ezzel szintén egyetérthetünk, azonban ebben az esetben új előterjesztést kellene tenned a Politikai Bizottság elő és a döntéstől függően újból előterjeszteni a kérdést a Minisztertanács felé.^⑤

Budapest, 1953. december 7.

Mi előterjesztést követi a javaslat.
Kispál. ^⑥

Ercsi Ferenc ^⑦*

Eredeti, egyoldalas, géppel írott tisztázat - MOL JGY XX - 10 - a 00207/1953.

1. Ismeretlen személytől származó kézirás: „Szigorúan titkos”. [Korabeli aláhúzás]
2. A legfőbb ügyész kézirása: „Kispál* et[elvtárs]. Mi a véleménye? XII. 8. Czakó”.
3. A Minisztertanács 1953. november 27-én hozott határozatot a legfőbb ügyész előterjesztését követően. A két pontból álló határozat a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendelete miatt egyrészt utasította az igazságügyi tárca vezetőjét és a legfőbb ügyész a megbomlott törvényesség helyreállítására, másrészt csoportos egyéni kegyelmi előterjesztésre kötelezte a legfőbb ügyész a végre nem hajtott elítélezek esetében.
4. Apro Antal.
5. Az MDP KV PB 1954. január 13-i ülésén tárgyalta az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló előterjesztést, s azt elfogadta. (MOL MDP-MSZMP 276. f. 53/156. ő. e.)
6. A Népköztársaság Elnöki Tanácsának rendelete az MDP KV PB 1954. január 13-i határozatának megfelelően elkészített minisztertanácsi előterjesztésen alapult.
7. Kispál Pál kézirása: „Az előterjesztés[t]ünkkel egyezik a javaslat. Kispál.”
8. Erdei Ferenc igazságügymintiszter aláírása.

73.
Budapest, 1953. december 12.
A Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének
kiegészítéséről szóló
MDP KV PB előterjesztés tervezete

Administratív Osztály. A legfőbb Ugyész. Szigoruan titkos! Legfőbb Ugyész. Készült 4 példányban.
Igazságügyminiszter. 00207/1953. Kapják: Keleti Ferenc 2 példány
00207/1953. Legf.U.sz. Czakó Kálmán 1 példány
Erdei Ferenc, 1 példány

1950. július 11. 1950. július 11.

Kérésről abroncsolásról a Vármegyei

I. előterjesztés

a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságához
az ország területének elhagyására vonatkozó buntető rendelkezések
kiegészítéséről.

H.M. részéről:
Egyetért:
B.M. részéről:

I.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi július hó 12-én kelt 26. sz. törv.-tel kiegészítette az ország területének elhagyására vonatkozó buntető rendelkezéset. Ez ujabb jogszabály kimondotta, hogy a katonai buntetőbiráskodás alá tartozó az a személy, aki külföldre szökik, vagy a szökést megkíséri, életfogytig tartó börtönnel buntetendő, csoportos vagy fegyveres elkövetés esetén pedig a buntetés halál. - Ugyanigy buntetendő az a polgári személy is, aki a külföldre szökést légi járművel követi el. A bincselekmény elősegítését, az arra való felhívást, ajánlkozást, közös elkövetésre való megállapodást vagy bármilyen elköszületi cselekményt is tiz évig terjedhető börtönkel kell buntetni.

A törv. a továbbiakban öt évi börtönt ír elő a szökevény felnőttkorú hozzájárulására, akik a szökésről nem tudtak és tiz évet, ha tudtak és nem jelentették fel a hatóságnak. ⁽¹⁾

A szocialista törvényesség megszilárdítása érdekében korábban már előterjesztést tettünk a szóbanforgó törv. olyan irányú módosítására, hogy a szökésről megelőzően nem tudó hozzájárulásnak tekintetében a buntető rendelkezést hatályon kívül kellene helyezni. Ugyanis ezekre nézve a bincselekmény és bűnösség törvényes elemi hiányzának és pusztán a fennálló rokoní kapcsolat alapozza meg a buntető jogi felelősségre vonást, ami ellentétben áll a szocialista buntetőjog elveivel.

A törvényességnek ilyen irányú érvényre juttatását, vagyis az említett törv.-nek az e részében való módosítását - korábbi előterjesztésem folytán - a Politikai Bizottság már helyeselte és a Minisztertanács is elfogadta. Ennek során azonban a szóbanforgó törv.-nek olyan további fogatkoosságai is voltak, amelyek szükségesnek tűnnek ennek a jogszabálynak mélyebb és szélesebb körű felülvizsgálását. Már a Minisztertanács is a vonatkozó határozatban a kérdésnek a törvényesség szellemében való átfogó rendezése mellett döntött. ⁽²⁾

A szóbanforgó törv.-nek legjelentősebb fogatkoosságai a következők: 1./ A hivatalozott törv. titkos jogszabályként szerepel. Az 1950. évi törv.-tek sorában ugyan a 26. számot kapta, azonban ilyen szám alatt az Elnöki Tanácsnak a Nemzeti Bankról szóló, másik törv.-re került beiktatásra és kihirdetésre. ⁽³⁾ A szóbanforgó jogszabálynak a katonai személyek előtt való kihirdetéséről ugyan a honvédelmi miniszternek egy "Szigoruan titkos" rendelete intézkedett, de a törv. - az Alkotmány 20. §-ának /6/ bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére - a hivatalos lapban kihirdetve nem lett. ⁽⁴⁾

2./ Az Alkotmány 20. §-ának /5/ bekezdése előirja, hogy az Elnöki Tanács által alkotott törvényrejü rendeleteket az országgyűlés legközelebbi ülésén kell mutatni, - ez esetben ez sem történt meg.

Ezek a hiányosságok az Alkotmánynak és a törvényességnek nemcsak alaki, hanem elvi és tartalmi megsértését is jelentik. Ezért indokolt a kérdés újbóli rendezése, espedig az Alkotmányt sártó jogszabály hatályon kívül helyezése és - amennyiben erre az egységes Btk. megalkotásáig is szükség van - a bincselekményi körnek új, átfogó, alakilag és tartalmileg is helyesített törv.-tel való szabályozása.

II.

A fentiekkel tekintettel javasoljuk, hogy a Politikai Bizottság járuljon hozzá

1./ a Külföldre szökésnek nyilt törvényrejü rendelettel történő újbóli szabályozásához és ennek szabály szerű kihirdetéséhez,

2./ A meghozandó új törv. a következő elveket tartalmazza:

a/ A jogszabály érvényességét a katonai buntetőbiráskodás hatályá alá tartozó további fogyveres, illetőleg rendészeti testületek körére is ki kell terjeszteni a mai helyzetnek megfelelően: így a

Határőrségre, amely különvált az Államvédelmi Hatóságtól, továbbá a hivatalos légtalalmi szervezetre és az állami tűzoltóságra, valamint a pénzügyőrségre és vámőrségre, amelyek időközben ugyancsak a katonai büntetőbiráskodás hatálya alá kerültek.

b/ Az eddigi rendelkezéstől eltérően nem kell büntetés alá vonni a cselekményről nem tudó hozzájárulást, de aki a cselekményről előzetesen tudomással birt és annak feljelentését elmulasztotta, bünteni kell, akár hozzájárulást, akár nem. Eddig ugyanis a feljelentési kötelezettség a nem hozzájárulásra nem terjedt ki /:ezt kihirdetés hiján nem is lehetett kötelezővé és büntetendővé tenni:/.

A feljelentési kötelezettség büntetését viszont – az egyéb legsúlyosabb államellenes bűncselekményekkel összhangban – egységesen tíz év helyett öt évig terjedhető börtönben kell megállapítani, minthogy a hozzájárulást sem lehet nagyobb súlyal a feljelentésre kötelezni, mint más személyt, akit ebben vitathatatlan érzelmű kapcsolatok sem befolyásolnak.

c/ Ki kell küszöbölni végül azt a merevséget is, ami a feljelentési kötelezettség elmulasztása esetén a teljes vagyonelkobzást minden esetben kötelezően írja elő és a bíróságnak azt a kivételes méltányírási lehetőséget sem hagyja meg, amit nem kisebb súlyú más államellenes bűncselekményknél a törvény lehetőnek ismer el.

Még mindig megmarad az az aránytalan enyhesség, amely jelen jogunkban a polgári személynek sokszor nem kevésbé veszélytelen disszidálását csupán tiltott határláplépés büntetéseként és minden esetben kötelezően írja elő és a bíróságnak azt a kivételes méltányírási lehetőséget sem hagyja meg, amit nem kisebb súlyú más államellenes bűncselekményknél a törvény lehetőnek ismer el.

3./ A Politikai Bizottság kötelezte a legfőbb ügyészét és az igazságügyminisztert, hogy a fentieknek megfelelő tvr. tervezetet a Minisztertanács utján terjesszék az Elnöki Tanács elő.

Budapest, 1953. december 12.⁽⁸⁾

/:Keleti Ferenc:/ ⁽⁹⁾ /:Erdei Ferenc:/ ⁽⁹⁾ /:Czakó Kálmán:/

1. Ismeretlen személy kézirása: „Tük”.

2. L. az Iratok 1. 295–298. oldalakat!

3. L. a 70. sz. dokumentumot!

4. L. a 72. sz. dokumentum 3. sz. jegyzetét!

5. L. a 72. sz. dokumentumot!

6. L. a 66. sz. dokumentum 3. sz. jegyzetét!

7. L. a 2. sz. jegyzetet!

8. A legfőbb ügyész 1953. december 30-án küldte meg az MDP KV PB előterjesztés két példányát Keleti Ferenchez. Előzőleg, december 16-án Piros László államvédelmi vezérőrnagynak, a belügyminiszter első helyetteséhez is továbbított egy példányt a BM egyetértése megszerzése céljából. A miniszterek, valamint Bata István honvédelmi miniszter egyeztették a tervezeteket, amit bizonyít az előterjesztésnek az MDP KV PB elé terjesztett végeleges változata. Ennek keltezése 1954. január 11. A tervezet és az MDP KV PB elé került dokumentum szövegében nincs eltérés.

9. Erdei Ferenc igazságügyminiszter aláírása.

0083

Legfőbb Ugyész

Igazságügyminiszter

0083/1954. Legf. Ü.szám.

"Szigoruan titkos!"

Készült 46 példányban.

Tárgy: Az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló 1950. évi 26. törv. megállapodására.

Nemzetbiztonsági Minisztériumról és az OSZKról

Előterjesztés a Minisztertanácschoz.

Egyetért: H.M.részéről: *Pata István* ①
B.M.részéről: *Bors Lajos*

I.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1950. évi július hónapban kelt törvényerejű rendeletével kiegészítette az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezéseket. E jogszabály formalag nem felel meg a törvényerejű rendeletek alkotmányos követelményeinek, tartalmilag pedig ellentétben áll a szocialista büntetőjog elveivel.

Ez a törv. titkos jogszabály. Az 1950. évi törvényerejű rendeletek sorában ugyan a 26. számot kapta, azonban ugyane szám alatt az Elnöki Tanácsnak a Nemzeti Bankról szóló másik törvényerejű rendelete került beiktatásra és kihirdetésre. Igy e jogszabály - az Alkotmány 20. §-ának /6/ bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére - a hivatalos lapban kihirdetésre nem került, és elmaradt annak az országgyűlés leközelítési ülésszakán történő bemutatása is, amely az Alkotmány 20. §-ának /5/ bekezdése értelmében kötelező lett volna.

A szocialista büntetőjog elveit sérti viszont a hivatalozott törvényerejű rendelet ama rendelkezése, amely büntetni rendeli a külföldre szökést vagy annak kissérletét elkövető katonai személy felnőttkorú hozzájárulását abban az esetben is, ha a szökésről megelőzően tudomása nem is volt. Nem lehet ugyanis büntető rendelkezés alá vonni olyan személyeket, akiket sem bűnös tevékenység, sem bűnös működés nem terhel.

A fent említett törvénysértések megszüntetése mellett e törvényerejű rendelet egyéb tartalmi változtatásokat is igényel. Egyrészt ki kell terjeszteni hatállyát a katonai bíráskodás alá tartozó összes fegyveres, illetőleg rendészeti testületekre. Másrészt nem kell büntetőjogi felelősségre vonni a bűncselekményről nem tudó hozzájárulást, ellenben büntetheti kell - hozzájárulás miatt - függetlenül - mindenkorát, akik a bűncselekményről előzetesen tudtak, s feljelentést mégsem tettek.

Ugyanakkor a jogszabályban szereplő büntetési tételeket más hasonló sulyú államellenes bűncselekményekre meghatározott büntetési tételekkel arányban állóan kell megállapítani.

Magyar Országos Levéltár - XX-10-a 6 d. 0083/54

XIV C 100/27

0083

Minisztertanács - 2 - politikai jogi ügyek - ügyek

Meg kell szüntetni azt a merevséget is, hogy a feljelentési kötelezettség elmulasztása esetén a teljes vagyonelköbözés kimondása kötelező legyen. A bírószámnak mérlegeleési lehetőséget kell adni - mint ezt más államellenes bűncselekményeknél - a törvény megengedi - a teljes vagy részleges vagyonelköbözés kimondására.

II.

Határozati javaslat.

/1/ A Minisztertanács elfogadja - és az Elnöki Tanács elérte terjeszti - az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről szóló - az e tárcában meghozott 1950. évi 26. számú törvényerejű rendelet hatályon kívül helyezését is tartalmazó - törv-tervezetet a mellékelt szövegezésben. ②

/2/ A határozat közzétételre nem kerül, a törv-t azonban szabályszerűen ki kell hirdetni. ③

A határozatot kapják: Bata István elvtárs
Czakó Kálmán " "
Erdei Ferenc " "
Gerő Ernő "

Budapest, 1954. évi február hó 16. napján.

Csabai János ④

:Erdei Ferenc:/

Göttsch János ⑤ *

:Göttsch János:/

1. Bata István és Piros László aláírása.
  2. L. a 75. sz. dokumentumot!
  3. Trhgy. – 1954. Bp., 1955. Mt. Titkársága kiad. 158. oldal. 1954. évi 12. sz. törvényerejű rendelet az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről. Kihirdetve 1954. május 12-én.
  4. Erdei Ferenc aláírása.
  5. Götz János aláírása.

निष्ठा तथा विश्वास की विद्या अवश्यक है। इसके बाहर नहीं कोई विद्या नहीं है।

the 1st of April, 1861, on guard at Fort Sumter, South Carolina.

10/29/1960 - The 100th year of the United Nations Charter

75. A Népköztársaság Elnöki Tanácsának hivatali ügyvezetési jogától a
Budapest, 1954. február 16.
A Népköztársaság Elnöki Tanácsa
1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletének megváltoztatására vonatkozó minisztertanácsi előterjesztés melléklete:
a NET-rendelet tervezete

at 1st, was identified as an individualized local language with the same letter based on Latin, very well suited for the needs of the people, and it was decided to make it the official language of the country.

ప్రాణికి విషమతనాను కల్పించి నీ విషమతనాను కల్పించి నీ విషమతనాను కల్పించి

Die Schleuderung ist gleichzeitig mit dem Anfang der Fall.

-Lideren der värmedräktiga är medlem i Sveriges riksförbund för den
-slitförfarande föreningen i Uppsala, de svenska Jockeyklubben och
-den svenska flottföreningen Lidingö, och givit denna sättning förtur.

and the students should follow certain rules and regulations.

With the help of J. J. G. Schenck, and directed by Prof. A. N. Seiden, the original laboratory experiments were made upon the series

Vol. 2, No. 1, April 1970, pp. 1-12, ISSN 0305-0041

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1954. évi .....számu
törvényerejű rendelete
az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések
kiegészítéséről.^①

1. §.

/1/ A katonai büntető eljárás alá tartozó fegyveres és rendészeti testületnek /a néphadsereg, a belügyminisztérium által létrehozott szervei, a belső kárhatalmi szervek, a határőrség, a rendőrség, a büntetésvéghajtási szervek, a hivatalos légtalalmi szervezet és az állami tűzoltóság, valamint a pénzügyőrség és a vámőrség:/ azzt a tagját, aki külföldre szökik, 15 évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

/2/ Ugyanilyen kell büntetni azt a polgári személyt is, aki repülőgépet vagy más légi közlekedési eszközt engedély nélkül szándékasan külföldre vezet, vagy azon a személyzet tagja-ként ongcély nélkül és szándékasan külföldre távozik.

/3/ Ha az /1/ és /2/ bekezdésben meghatározott büntetést felfogyverkezve vagy csoportosan követik el, a büntetés halál.

2. §.

Aki az 1. §-ban meghatározott büntetett előkövetéséhez szükséges vagy azt könnyítő előfeltételeket biztosítja, az ahoz szükséges eszközöket vagy köllekkeket megszerzi, illetőleg a büntetett végezvitelére alkalmassá teszi, ugyszintén aki az előkövetésre másat felhív, az előkövetésre ajánlkozik, erre felhívás folytán vállalkozik, a közhöz előkövötésre nézve megállapodik vagy a büntetett végezvitelét elköveszítő bármilyen más csalékmenyt hajt végre, 10 évig terjedhető börtönnel büntetendő.

3. §.

Azt, aki az 1. és 2. §-okban meghatározott buncselekményről tudomást szerez és erről a hatóságnak haladéktalanul jelentést nem tesz, 5 évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

4. §.

/1/ Az 1. §-ban meghatározott büntetett esetében a teljes vagyonelkobzás kimondása kötelező.

/2/ A 2. és a 3. §-okban meghatározott büntettek előkövetése esetén teljes vagy részleges vagyonelkobzásnak van helye.

/3/ Az 1. és a 2. §-okban meghatározott büntettek előkövetőivel szemben az ország területének meghatározott részéből való kiutasítást /Btá. 45. §/ is ki lehet mondani.

- 2 -

5. §.

A jelen törvényerejű rendeletben meghatározott buncselekmények tekintetében az eljárás a budapesti katonai bíróság kizárolagos illetékessége alá tartozik.

6. §.

A jelen törvényerejű rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; hatálybalépéssel egyidejűleg a jelen szabályozástól eltérő korábbi rendelkezések hatályukat vesztik.^②

Stencilezett másolat, kétoldalas, géppel írott tisztázat - MOL JGY XX - 10 - a 0083/1954.

1. L. a 74. sz. dokumentum 4. sz. jegyzetét!
2. Ua. A zárójelben lévő felsorolás kimaradt a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1954. évi 12. sz törvényerejű rendeletéből.
3. Ezzel a paragrafussal helyezték hatályon kívül a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 26. sz. törvényerejű rendeletét.